

LẬP TRÌNH HƯỚNG ĐỐI TƯỢNG

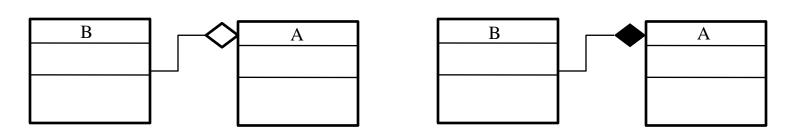
GVHD: Trương Toàn Thịnh

NỘI DUNG

- Các mối liên hệ đối tượng
- Bàn luận về tính chất kế thừa
- Hệ thống nhập/xuất trong C++
- Lập trình trên tập tin
 - Đọc/ghi tập tin
 - Đọc/ghi trên cùng tập tin
- Lập trình tập tin văn bản dạng mở rộng

- Ngoài dữ liệu & phương thức, mối liên hệ giữa các đối tượng cũng rất quan trọng
- Có các loại chính
 - Bao hàm/bộ phận (has-a, part-of)
 - · Phụ thuộc
 - Độc lập
 - Tổng quát/đặc biệt (is-a)
 - Phụ thuộc
 - Ban

- Bao hàm/bộ phận (has-a, part-of)
 - Lớp A chứa đối tượng thuộc lớp B
 - Nếu đối tượng A bị hủy và các đối tượng B trong A cũng bị hủy → bao hàm phụ thuộc (composition)
 - Nếu đối tượng A bị hủy và các đối tượng B trong A không bị hủy → bao hàm độc lập (aggregation)

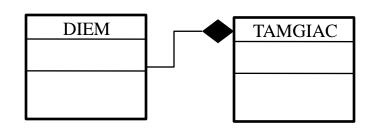

Cài đặt quan hệ bao hàm/bộ phận

```
class Xe {
  private:
   Khach* arr;
  int n;
  public:
   Xe();
  ~Xe();
};
```

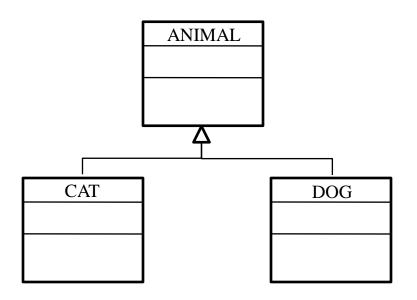
```
class DIEM{
  private:
    double x, y;
    //...
};
class TAMGIAC{
  private:
    DIEM arr[3];
    //...
}
```

```
KHACH XE
```

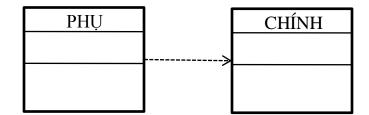

- Đặc biệt/tổng quát (is-a)
 - Lớp CAT & DOG kế thừa ANIMAL
 - CAT & DOG là ANIMAL
 - Chỉ dùng public để cài đặt quan hệ kế thừa

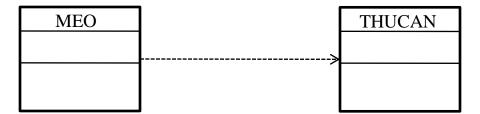

- Quan hệ phụ thuộc
 - Thay đổi trên lớp chính ảnh hưởng tới lớp phụ
 - Thay đổi trên lớp phụ không ảnh hưởng tới lớp chính
 - Một số tình huống nhận biết
 - · Lớp phụ dùng biến toàn cục/cục bộ thuộc lớp chính
 - Lớp phụ chứa phương thức có tham số thuộc lớp chính
 - · Lớp phụ gửi thông điệp tới lớp chính

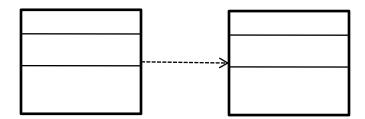

Cài đặt quan hệ phụ thuộc

```
class THUCAN{
 private:
  double khoiluong;
 public:
  double layKhoiLuong(){return khoiluong;}
class MEO{
 private:
  double nangluong;
 public:
  void An(const THUCAN& thucan){
   nangluong+=thucan.layKhoiLuong()*10;
```


- Quan hệ bạn
 - Cho phép lớp bạn truy xuất đến toàn bộ nội dung, kể cả trường private

Cài đặt quan hệ bạn

```
class A{
  public:
    friend class B;
  private:
    int a;
};
```

```
class B{
  private:
    A test;
  public:
    void TruyXuat(){test.a = 7;}
}
```

NỘI DUNG

- Các mối liên hệ đối tượng
- Bàn luận về tính chất kế thừa
- Hệ thống nhập/xuất trong C++
- Lập trình trên tập tin
 - Đọc/ghi tập tin
 - Đọc/ghi trên cùng tập tin
- Lập trình tập tin văn bản dạng mở rộng

 Ngoài kế thừa public, còn có kế thừa private & protected

```
class A{
 public:
 private:
  //...
class B: private A{
 public:
 private:
```

```
class A{
  public:
    //...
  private:
    //...
}
class B: protected A{
  public:
    //...
  private:
    //...
}
```


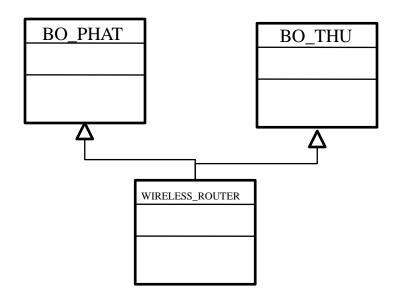
- Kế thừa private thường dùng để cài đặt mối quan hệ bao hàm/bộ phận.
- Lóp con kế thừa kiểu private có thể dùng các trường public/protected trong lớp cha
- Lớp con kế thừa kiểu private có thể viết chồng các phương thức virtual trong lớp cha
- Lập trình viên không thích dùng kế thừa private để cài đặt mối quan hệ bao hàm/bộ phận.

• Ví dụ:

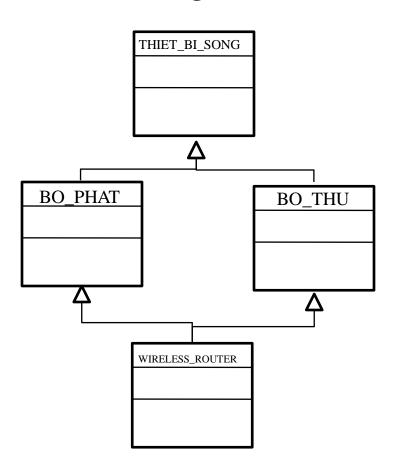
```
class List{
  public:
    //...
  private:
    //...
}
class NhaGiuXe: private List{
  public:
    //...
  private:
    //...
}
```

 Các phương thức public/protected trong List sẽ thành private trong NhaGiuXe & không được phép truy xuất từ bên ngoài

- Có tình huống đa kế thừa trong thực tế
- Xét lớp wireless_router, dễ thấy trong thực tế đối tượng wireless_router có thể vừa là thiết bị phát sóng hoặc là thiết bị thu sóng

 Thiết bị phát sóng hoặc thiết bị thu sóng đều là thiết bị sóng

- Vấn đề: lớp wireless router có hai đối tượng cơ sở đều thuộc kiểu THIET_BI_SONG → nhập nhằng khi biên dịch
- Giải pháp: dùng kế thừa ảo để gom hai lớp thành một

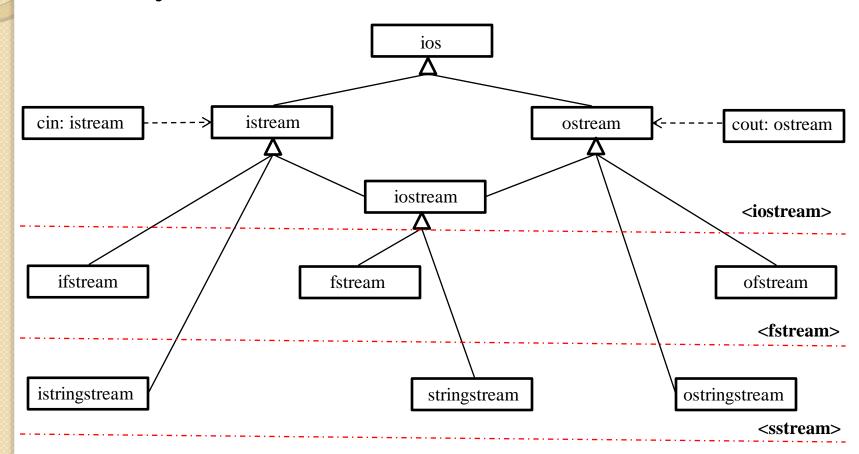
```
class BoPhat: public virtual ThietBiSong{
    //...
} class BoThu: public virtual ThietBiSong{
    //...
} class WirelessRouter: public BoPhat, public BoThu{
    //...
}
```

NỘI DUNG

- Các mối liên hệ đối tượng
- Bàn luận về tính chất kế thừa
- Hệ thống nhập/xuất trong C++
- Lập trình trên tập tin
 - Đọc/ghi tập tin
 - Đọc/ghi trên cùng tập tin
- Lập trình tập tin văn bản dạng mở rộng

- Thực hiện nhập/xuất thông qua đối tượng luồng dữ liệu (data stream)
- Các đối tượng nhập/xuất đại diện cho các thiết bị nhập/xuất vật lý như bàn phím, màn hình
- Hệ thống Nhập/xuất của C++ gồm hai phiên bản:
 - Phiên bản pre-standard C++
 - Phiên bản ANSI/ISO standard C++

Cây kế thừa

- Toán tử '<<' để xuất dữ liệu ra đối tượng có kiểu ostream hay lớp con của nó
- Toán tử '>>' để nhập/nhận dữ liệu ra đối tượng kiểu istream hay lớp con của nó
- C++ I/O định nghĩa sẵn bốn đối tượng
 - cin: nhập dữ liệu từ thiết bị nhập (mặc định bàn phím)
 - cout, cerr, clog: xuất dữ liệu ra thiết bị xuất (mặc định là màn hình console)

Ví dụ chuyển luồng xuất dữ liệu

```
#include <iostream>
#include <fstream>
using namespace std;
void main(){
 int x;
 cout << "Nhap so nguyen: ";</pre>
 cin>>x;
 if(cin.fail()){
  ofstream errFile("error.txt");
  streambuf* b = cerr.rdbuf();
  cerr.rdbuf(errFile.rdbuf());
  cerr<<"Error..."<<endl;
  cerr.rdbuf(b);
```

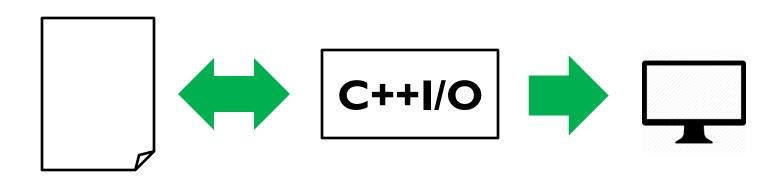
- Có hai loại tập tin: văn bản & nhị phân
- Đặc điểm của tập tin văn bản:
 - Cấu trúc đơn giản (tập các dòng)
 - Có thể xem và sửa bằng các lệnh của HĐH và phần mềm soạn thảo
 - Có hai loại tập tin văn bản: ANSI & Unicode
 - Mỗi kí tự trong tập tin ANSI kích thước 8-bit
 - Tập tin ANSI kết thúc bằng mã 26 (0x1A)
 - Mỗi kí tự trong tập tin Unicode có kích thước 16-bit (UTF-16), 32-bit (UTF-32) hay dạng UTF-8
 - Có thể tự qui định cấu trúc riêng (ví dụ: *.html, *tex)
 - Có hai cách xử lý tập tin văn bản: xử lý byte hay theo dòng

- Đặc điểm của tập tin nhị phân:
 - Có thể có cấu trúc hay không có cấu trúc
 - Nếu có cấu trúc sẽ phụ thuộc vào phần mềm đã tạo ra tập tin đó
 - Xử lý theo byte hoặc theo record
 - Ví dụ: *.bmp, *.pcx, *.jpg...

NỘI DUNG

- Các mối liên hệ đối tượng
- Bàn luận về tính chất kế thừa
- Hệ thống nhập/xuất trong C++
- Lập trình trên tập tin
 - Đọc/ghi tập tin
 - Đọc/ghi trên cùng tập tin
- Lập trình tập tin văn bản dạng mở rộng

- Các thao tác trên tập tin
 - Mở tập tin
 - Xử lý đọc/ghi tập tin
 - Đóng tập tin

- Trạng thái của tập tin
 - Để mở tập tin ta sẽ dùng đối tượng kiểu ifstream hoặc fstream
 - Quá trình xử lý tập tin có thể thành công hay thất bại, được phản ánh qua bốn bit sau
 - eofbit: là true nếu tới cuối tập tin
 - failbit: là true nếu có lỗi trầm trọng
 - badbit: là true nếu có lỗi không trầm trọng
 - goodbit: là true nếu các bit trên là false

Ví dụ trạng thái của tập tin

```
void main(){
    fstream f("Data.txt", ios::out);
    f.close();
    f<<2<<endl;
    cout<<f.bad()<<endl;
}</pre>
```

```
void main(){
    fstream f("Data.txt", ios::in);
    f.close();
    int a;
    f>>a;
    cout<<f.fail()<<endl;
}</pre>
```

- Vị trí đọc/ghi của tập tin
 - Khi đọc/ghi thì con trỏ đọc/ghi sẽ nhảy lên một vị trí: tellg() hay tellp()
 - Phân biệt con trỏ đọc và con trỏ ghi
 - Có thể kéo con trỏ đọc/ghi tới các vị trí mong muốn: seekg() hay seekp()
 - Có thể kiểm tra vị trí của con trỏ đọc/ghi: phương thức eof()

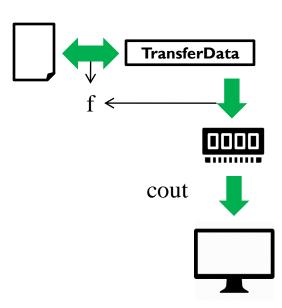
Ví dụ vị trí đọc của tập tin

```
void main(){
                                                         abc
 char a, b, c;
 fstream f("Data.txt", ios::in);
 cout << f.tellg() << endl; ___
 f>>a:
 cout<<f.tellg()<<endl; -
 f>>b;
 cout<<f.tellg()<<endl; __
 f.seekg(1);
 f>>c:
 cout<<f.tellg()<<endl;
 cout<<a<<endl<<b<<endl;
                                                               a
 f.close();
```

- Kĩ thuật đọc tập tin: thực hiện các bước sau để đọc tập tin
 - Mở tập tin
 - Kiểm tra quá trình mở có thành công hay không
 - Chuyển nội dung từ tập tin sang thiết bị xuất
 - Khi chuyển nhớ kiểm tra tới cuối tập tin hay chưa.
 - Đóng tập tin

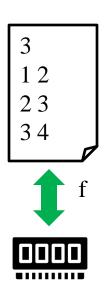
 Ví dụ: đọc tập tin văn bản xuất ra màn hình

```
#include <fstream>
#include <iostream>
using namespace std;
void TransferData(istream& is, ostream& os){
 char c;
 while(is.get(c))
  os \ll c:
void main(){
 ifstream f("Data.txt");
 if(f){
  TransferData(f, cout);
  f.close();
```


Ví dụ: đọc tập tin phân số

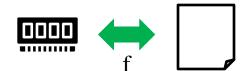
```
istream& operator>>(istream& is, vector<PhanSo> &arr){
 int n; arr.resize(0); is>>n;
 if(is.fail() \parallel n <= 0) return is;
 for(int i = 0; i < n; i++){
  PhanSo p; is>>p;
  if(is.fail())break;
  arr.push_back(p);
 return is;
void main(){
 ifstream f("Data.txt");
 if(f){
  vector<PhanSo> arr; f>>arr;
  //Bổ sung đoạn mã xuất ra màn hình
  f.close();
```


- Kĩ thuật ghi tập tin: thực hiện các bước sau để ghi tập tin
 - Mở tập tin để ghi
 - Kiếm tra quá trình mở có thành công hay không
 - Chuyển nội dung từ thiết bị nhập ra thiết bị xuất
 - Đóng tập tin

 Ví dụ: ghi một chuỗi trong bộ nhớ ra tập tin văn bản

```
#include <fstream>
#include <iostream>
using namespace std;
void main(){
 ofstream f("Data.txt", ios::out);
 if(f){
  char* str = "Hello World!!!";
  while(*str){
   f.put(*str);
    str++;
  f.close();
```


 Ví dụ: ghi một chuỗi trong bộ nhớ ra tập tin văn bản

```
#include <fstream>
#include <iostream>
using namespace std;
void main(){
 ofstream f("Data.txt", ios::out);
 if(f){
  TransferData(cin, f);
  f.close();
 ifstream g("Source.cpp");
 ofstream t("Destination.cpp", ios::out);
 TransferData(f, t);
 g.close(); t.close();
```

NỘI DUNG

- Các mối liên hệ đối tượng
- Bàn luận về tính chất kế thừa
- Hệ thống nhập/xuất trong C++
- Lập trình trên tập tin
 - Đọc/ghi tập tin
 - Đọc/ghi trên cùng tập tin
- Lập trình tập tin văn bản dạng mở rộng

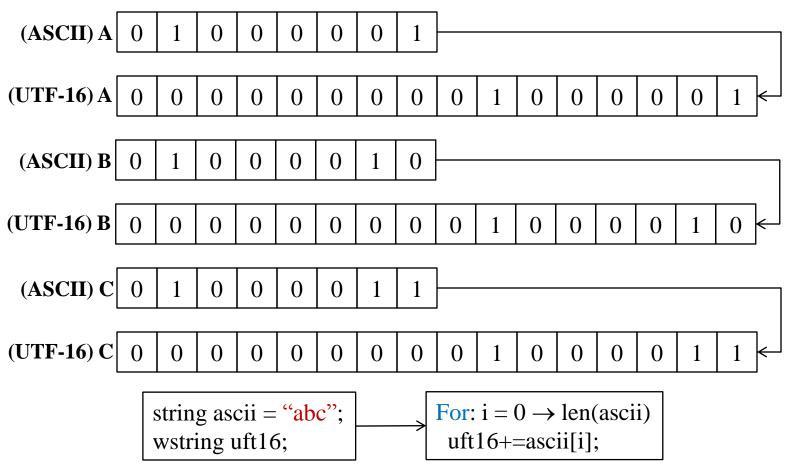

- Tập tin văn bản gồm các loại sau
 - Mỗi kí tự bên trong kích thước 8-bit (ASCII)
 - Mỗi kí tự bên trong kích thước 16-bit (UTF-16)
 - Mỗi kí tự bên trong kích thước 32-bit (UTF-32)
 - Mỗi kí tự bên trong kích thước từ 1 → 4 byte (UTF-8)
- Với ASCII và UTF-16, C++ hỗ trợ với hai kiểu dữ liệu char & wchar_t.
- Với UTF-8 và UTF-32 lập trình viên tự kiểm soát phạm vi các kí tự thông qua kiểu char* hay kiểu unsigned int.

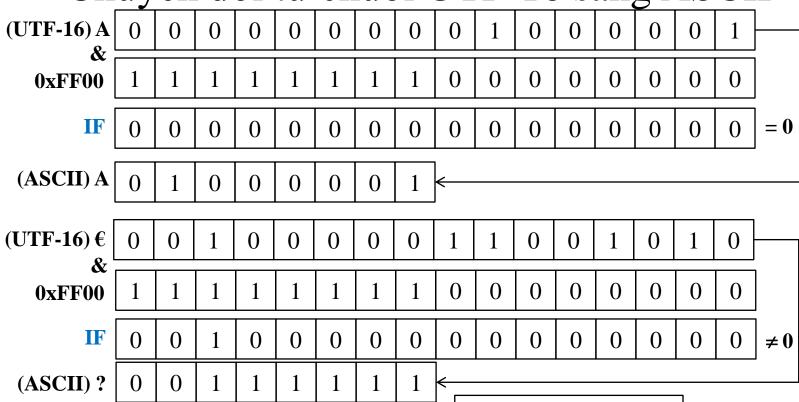
 Một kí tự trong UTF-8 sẽ được ánh xạ ngược lại với một kí tự trong các bảng mã còn lại

Mã UTF-32 & UTF-16	Mã UTF-8
$00000000 \rightarrow 0000007F$	0xxxxxxx (128 kí tự)
$00000080 \rightarrow 000007FF$	110xxxxx 10xxxxxx (1920 kí tự)
$00000800 \rightarrow 0000 \text{FFF}$	1110xxxx 10xxxxxx 10xxxxxx (63488)
$00010000 \rightarrow 0010FFFF$	11110xxx 10xxxxxx 10xxxxxx (1048576)

• Chuyển đổi từ chuỗi ASCII sang UTF-16

• Chuyển đổi từ chuỗi UTF-16 sang ASCII

wstring utf16 = "A€"; string ascii; For: i = 0 → len(utf16)

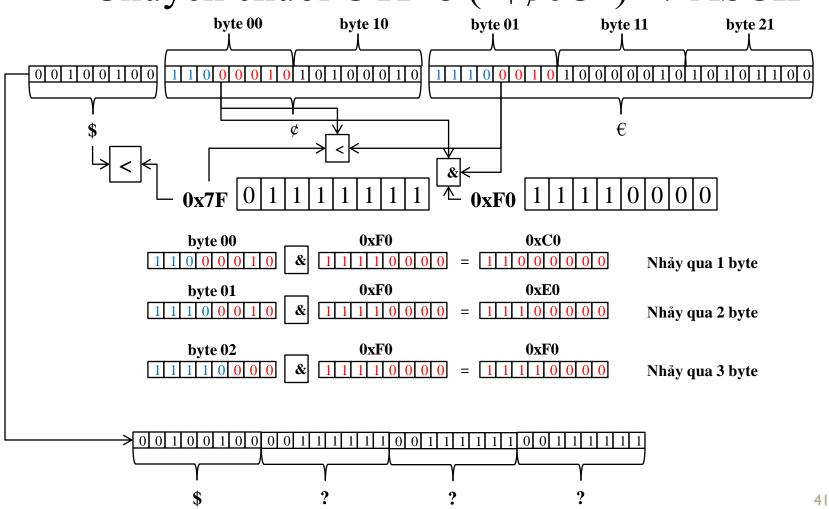
IF: (utf16[i] & 0xff00) ≠ 0

ascii += '?'

ELSE:

ascii+=utf16[i];

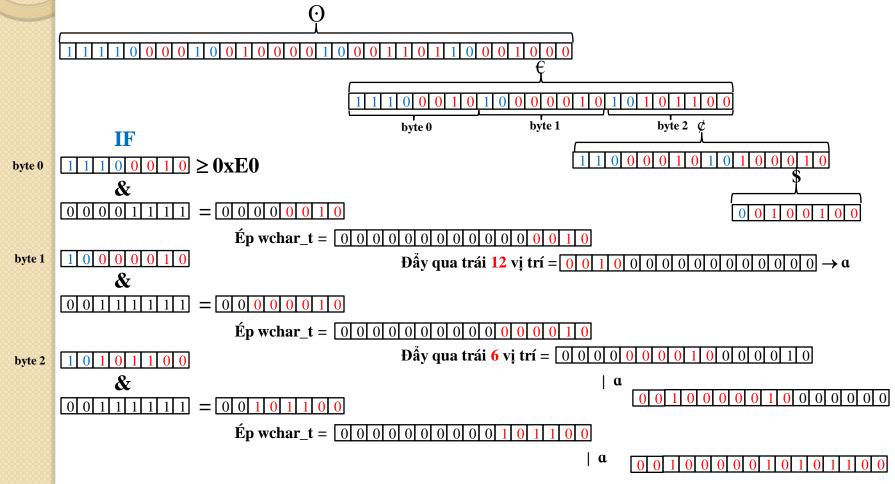
• Chuyển chuỗi UTF-8 ("\$¢€O") → ASCII

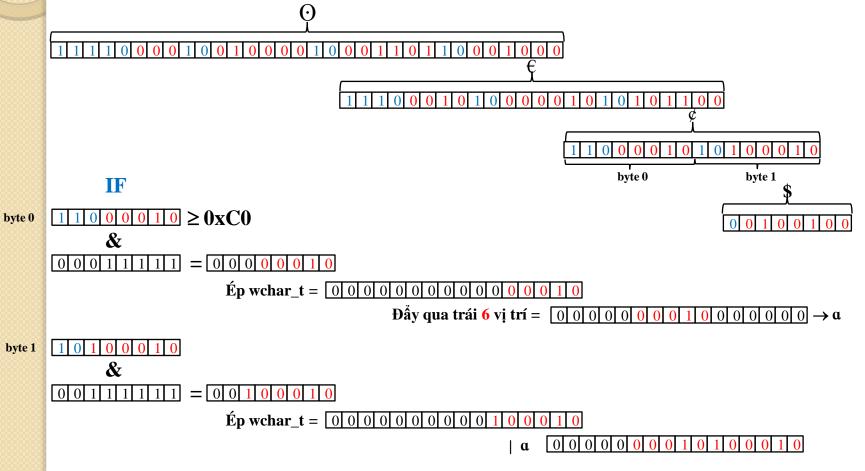
• Chuyển chuỗi UTF-8 ("O€¢\$")→UTF-16

```
byte 3
                      byte 1
                                   byte 2
         byte 0
          TE
            000 \ge 0 \times F0
byte 0
     000001111 = 000000
                     byte 1
                                      &
                  = |0|0|0|
                     byte 2
          &
                                                                     0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0
                  = 0000
                     Ép wchar \mathbf{t} = [0] \ 0 \ 0 \ 0 \ 0 \ 0 \ 0 \ 0 \ 0
    1 0 0 0 1 0 0 0
byte 3
                                      \mathbf{\tilde{D}}ây qua trái 6 vị trí = \boxed{0} \boxed{0} \boxed{0} \boxed{0}
                                                                     0 0 0 0 0 0 0
         &
                                                             \mathbf{a}
                     Ép wchar t = [0] 0 0 0 0 0
                                                                                    42
```

• Chuyển chuỗi UTF-8 ("O€¢\$")→UTF-16

• Chuyển chuỗi UTF-8 ("O€¢\$")→UTF-16

- Đã thực hiện một số thao tác
 - Chuyển chuỗi ASCII ↔ UTF-16
 - Chuyển chuỗi ASCII ↔ UTF-8
 - Chuyển chuỗi UTF-8 ↔ UTF-16
- Vấn đề hàm 'len' với các chuỗi kí tự.
 - Chuỗi ASCII: kích thước chuỗi = số lượng kí tự
 + 1.
 - Chuỗi UTF-16: kích thước chuỗi = $2 \times (sổ lượng kí tự + 1)$.
 - Chuỗi UTF-8: dựa vào cách thức lưu chuỗi để đếm chính xác số lượng kí tự.

- Nhận dạng chuỗi
 - Với chuỗi UTF-8: dễ dàng nhận biết thông qua cách lưu trữ
 - Với chuỗi ASCII, UTF-16 và UTF-32: chỉ có thể nhận biết được một vế.
 - Ví dụ: Có thể xác định chính xác không phải là chuỗi ASCII, UTF-16 hay UTF-32
- Cần nhận dạng cấu trúc tập tin để xác định nội dung thuộc định dạng gì
 - Ví dụ:
 - Tập tin UTF-8 có 3 byte {EF, BB, BF} ở đầu tập tin
 - Tập tin UTF-16 có 2 byte {FF, FE} ở đầu tập tin

- Chuyển tập tin ASCII → UTF-8
 - Mở tập tin ASCII ở chế độ đọc nhị phân
 - Tạo tập tin mới ở chế độ ghi nhị phân
 - Kiếm tra việc mở có thành công hay không
 - Ghi 3 byte {EF, BB, BF} vào tập tin mới
 - Chuyển lần lượt tất cả các byte trong tập tin ASCII sang tập tin mới
 - Đóng các tập tin

• Chuyển tập tin ASCII → UTF-8

```
static const unsigned char UTF8_FLAG[] = {0xEF, 0xBB, 0xBF};
void text_AnsiToUtf8(char* fAnsi, char* fUtf8){
 ifstream f1(fAnsi, ios::binary);
 ofstream f2(fUtf8, ios::binary);
 if(f1.fail() || f2.fail())
  return;
 f2.write((char*)UTF8_FLAG, sizeof(UTF8_FLAG));
 char c;
 while(f1.get(c))
  f2.put(c);
```


- Chuyển tập tin ASCII → UTF-16
 - Mở tập tin ASCII ở chế độ đọc nhị phân
 - Tạo tập tin mới ở chế độ ghi nhị phân
 - Kiểm tra việc mở có thành công hay không
 - Ghi 3 byte {FF, FE} vào tập tin mới
 - Chuyển lần lượt tất cả các byte trong tập tin ASCII sang tập tin mới bằng hàm chuyển chuỗi ASCII → UTF-16
 - Đóng các tập tin

• Chuyển tập tin ASCII → UTF-16

```
static const unsigned char UTF16_FLAG[] = {0xFF, 0xFE};
void text_AnsiToUtf16(char* fAnsi, char* fUtf16){
 ifstream f1(fAnsi, ios::binary);
 ofstream f2(fUtf16, ios::binary);
 if(f1.fail() || f2.fail())
  return;
 f2.write((char*)UTF16_FLAG, sizeof(UTF16_FLAG));
 char* data = //Lấy dữ liệu từ tập tin fAnsi
 wstring wstr = //Chuyển chuỗi ascii → utf16
 f2.write((char*)wstr.c_str(), sizeof(wstr[0]) * len(wstr));
```

- Chuyển tập tin UTF-8 → UTF-16
 - Lấy toàn bộ dữ liệu trong tập tin UTF-8 ra lưu vào một chuỗi
 - Chuyển chuỗi UTF-8 → UTF-16
 - Tạo tập tin để ghi dữ liệu dưới chế độ nhị phân
 - Ghi 2 byte {FF, FE} vào đầu tập tin mới
 - Ghi toàn bộ chuỗi vừa mới chuyển vào tập tin mới
 - Đóng các tập tin

• Chuyển tập tin UTF-8 → UTF-16

```
static const unsigned char UTF16_FLAG[] = {0xFF, 0xFE};

void text_Utf8ToUtf16(char* fUtf8, char* fUtf16){
   char* data = //Lấy dữ liệu trong fUtf8
   wstring wstr = //Chuyển chuỗi data Utf-8 thành Utf-16
   ofstream f(fUtf16, ios::binary);
   f.write((char*)UTF16_FLAG, sizeof(UTF16_FLAG));
   f.write((char*)wstr.c_str(), sizeof(wstr[0]) * len(wstr));
}
```

- Chuyển tập tin UTF-16 → UTF-8
 - Lấy toàn bộ dữ liệu trong tập tin UTF-16 ra lưu vào một chuỗi
 - Chuyển chuỗi UTF-16 → UTF-8
 - Tạo tập tin để ghi dữ liệu dưới chế độ nhị phân
 - Ghi 3 byte {EF, BB, BF} vào đầu tập tin mới
 - Ghi toàn bộ chuỗi vừa mới chuyển vào tập tin mới
 - Đóng các tập tin

• Chuyển tập tin UTF-16 → UTF-8

```
static const unsigned char UTF8_FLAG[] = {0xEF, 0xBB, 0xBF};

void text_Utf16ToUtf8(char* fUtf16, char* fUtf8){
  wstring data = //Lấy dữ liệu trong fUtf16
  string str = //Chuyển chuỗi data Utf-16 thành Utf-8
  ofstream f(fUtf8, ios::binary);
  f.write((char*)UTF8_FLAG, sizeof(UTF8_FLAG));
  f.write(str.c_str(), str.length());
}
```


- Chuyển tập tin UTF-8 → ASCII
 - Lấy toàn bộ dữ liệu trong tập tin UTF-8 ra lưu vào một chuỗi
 - Chuyển chuỗi UTF-8 → ASCII
 - Tạo tập tin để ghi dữ liệu dưới chế độ nhị phân
 - Ghi toàn bộ chuỗi vừa mới chuyển vào tập tin mới
 - Đóng các tập tin

• Chuyển tập tin UTF-8 → ASCII

```
void text_Utf8ToAnsi(char* fUtf8, char* fAnsi){
  char* data = //Lấy dữ liệu trong fUtf8
  string str = //Chuyển chuỗi data Utf-8 thành ASCII
  ofstream f(fAnsi, ios::binary);
  f.write(str.c_str(), str.length());
}
```


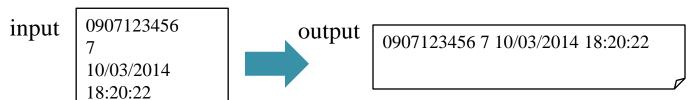
- Chuyển tập tin UTF-16 → ASCII
 - Lấy toàn bộ dữ liệu trong tập tin UTF-16 ra lưu vào một chuỗi
 - Chuyển chuỗi UTF-16 → ASCII
 - Tạo tập tin để ghi dữ liệu dưới chế độ nhị phân
 - Ghi toàn bộ chuỗi vừa mới chuyển vào tập tin mới
 - Đóng các tập tin

Chuyển tập tin UTF-16 → ASCII

```
void text_Utf16ToAnsi(char* fUtf16, char* fAnsi){
  wstring data = //Lấy dữ liệu trong fUtf16
  string str = //Chuyển chuỗi data Utf-16 thành ASCII
  ofstream f(fAnsi, ios::binary);
  f.write(str.c_str(), str.length());
}
```

BÀI TẬP

- Bài tập 1: Xây dựng lớp CMessage gồm
 - Thuộc tính:
 - mNumber (số điện thoại nhắn tin, 9 kí số)
 - mVote (mã số bình chọn)
 - mDate (ngày bình chọn, dùng kiểu CDate)
 - mTime (giờ bình chọn, dùng kiếu CTime)
 - Phương thức:
 - fInput: đọc MỘT tập tin \rightarrow đối tượng CMessage
 - fOutput: xuất MỘT đối tượng CMessage → tập tin

BÀI TẬP

- Bài tập 2: Xây dựng lớp CListMessage
 - Thuộc tính:
 - mMessage (mång các CMessage)
 - mAmount (số lượng tin nhắn)

02:20:10

- Phương thức:
 - fInput: đọc tập tin → mảng các đối tượng CMessage
 - · fOutput: xuất mã số được bình chọn nhiều nhất ra

